

Çocukluk meselesi

Cogito, Kış 22 sayısını 'Çocuk Düşüncesi' başlığıyla seçti. Çocukluk oyundan psikolojiye, tarihten felsefeye, edebiyattan mitolojiye, modadan oyuncağa pek çok alanda karşılığı olan temel meselelerden biri.

Çocukluk meselesini asıl zorlaştıran onun hakkında konuşanların artık çocuk olmadıkları gibi çocukların da kendilerine dair bir konuyu kavramsallaştırmaktan mahrum bulunmalarındır. Ne var ki **'1980'lerden itibaren artık çocuklar toplumun etkin aktörleri olarak, toplumun kurucusu olarak, kültürün anlam üreticisi olarak görülme'** başlamıştır ve konuyu her bakımdan tartışmak ve yerli yerine oturtmak için özellikle Batı'da önemli çalışmalar yapılmıştır. Elbette çalışmayı yürütenler kendilerine özgü kavramları da üretirler ve takipçiler buna uymak durumunda kalırlar. Ülkemizde özellikle son 30 yılda, çocuğa dair hemen her konuda ciddi çalışmalar yapılıyor. Kentleşme ve yeni aile biçimi çocuğu daha güncel bir mesele haline getirdi. Fakat nüfusumuza bağlı 'çocuk meselesi'ni göz önünde tuttuğumuzda aşılabilecek çok mesafe var.

Cogito, Kış 2022 sayısını çocuğa ayırdı. 'Çocuk Düşüncesi' başlığıyla sunulan dosyada, araştırma yazıları, denemeler, söyleşiler ve kavramsal yazılar yer alıyor. Derginin 'Çocuk Düşüncesi' başlığını bilinçli seçtiğini dosyanın içeriğine dalınca daha iyi anlıyoruz. Çünkü çocukluk oyundan psikolojiye, tarihten felsefeye, edebiyattan mitolojiye, modadan oyuncağa değin pek çok alanda karşılığı olan temel meselelerden biri. Daha çok 'çocuk düşüncesi'ne yoğunlaşmış metinlere yer verilerek hem bir bütünsellik hem de yukarıdan bir çerçeve çizmek istenmiş. Çocuk denince yaygın kanaatlerden biridir pratik ve güncel bilgilere odaklanmak. Oysa, bir yandan 'çocukluğun geçici bir konum olduğunu' ileri süren görüşlerle onun konumunun tarifinde 'yaş, kuşak, zaman gibi faktörlerin nasıl ele alınacağı, çocukların bakış açısından çocukluğun şimdiki zamanda nasıl deneyimleneceğine ilişkin örneklerin çeşitlendiği' hatırlandığında ilkin bir düşünsel çıtanın aranması anlaşılabilir.

Bu bağlamda dosyadaki en çarpıcı metinlerden birinin Claude Le-

vi-Strauss'a ait olduğu görülecektir. "Çocuğu yaratıcı insanın standardı yaparak, sanatın çocuk oyuncağı düzeyine gerilemesine izin verdiğimiz için kendimizi mazur görüyoruz ama bu oyun ile hayatın diğer ciddi yönleri arasında çok daha kritik bir kafa karışıklığına açık kapı bıraktığımızın farkına varmadan. Yazık! Hayatta her şey oyun değildir." Strauss'un buradaki hedefinin Fransa ve onun eğitim sistemi olduğu düşünülürse aslında çocuğa dair düşüncelerin her topluma kolayca modellenemeyeceği de açıktır. 4-14 yaş döneminin çocukluk içinde sayıldığı hatırlandığında her toplumun dil, tarih, kültür ve pratik yaşam farkları kendiliğinden belirleyici olacaktır.

Öte yandan **çocuk ve çocukluk meselesinde genel bir olumlama dilinin hâkimiyeti düşünüldüğünde Sarah Hannan'ın 'Çocuk Olmak Çocuklar İçin Neden Kötü Bir Şeydir' incelemesini dikkatli okumakta yarar var.** Çocuğa dair olumlu yaklaşımlara itiraz eden Hannan çocukluk için 'musibet' kelimesini kullanıyor. "Ne çocuk olmaktan kaçabiliriz ne de sonsuza kadar çocuk kalabiliriz" diyor yazar, ciddi bir sorgulama ihtiyacı olduğunu vurgular. Bir şeyi düşünmek ne denli zorsa belki bu yüzden daha zor sorular sormak kaçınılmazdır. Hannan'ın da yöntemi bu gözüküyor.

Hayatımızın çok güncel bir konusu olan 'çocuğu' farklı bağlamlar içinde düşünmek ve eğer mümkünse çözümler geliştirmek için böylesi dosyalara daha çok ihtiyaç var. Üstelik, eskiye dair hemen her paradigmanın çöktüğü bir süreçte sadece bir eğitim konusu değil. Sanat, felsefe, edebiyat gibi zengin bağlamlarla da araştırılması şart. ■

ÇOCUK DÜŞÜNCEİ

Cogito, sayı 108
Yapı Kredi Yayınları,
2022
108 sayfa.